

Evaluatie Vernieuwende Bewonersinitiatieven

Management Summary

In opdracht van Stichting DOEN heeft OpenEmbassy onderzoek gedaan naar de impact van het programma Vernieuwende Bewonersinitiatieven. Om in een korte tijd zoveel mogelijk inzichten op te kunnen halen, hebben we datamining van rapportages en aanvraagformulieren van ondersteunde initiatieven gecombineerd met vier community sessies, waarin we met initiatiefnemers in gesprek gingen over hun beoogde en realiserde impact.

Om de data te kunnen duiden, hebben we eerst een framework ontworpen, op basis van gesprekken met Stichting DOEN en een sessie met initiatiefnemers. Hieruit bleek dat initiatieven impact maken op drie, met elkaar samenhangende niveaus: individuele impact, community impact en systeemimpact. Twee indicatoren voor individuele impact en community impact zijn in hoeverre mensen zich thuis voelen en hoeveel sociale connecties zij aangaan. Voor systeemimpact is het relevant te kijken naar of er een nieuw systeem wordt opgezet, of het bestaande systeem door actie van- of interactie met het initiatief verandert. Tot slot maken initiatieven zowel bedoelde als onbedoelde impact. Onbedoelde impact blijft onzichtbaar, tenzij hier expliciet naar gevraagd wordt. Een mooi voorbeeld hiervan is de systeemimpact: deze is vaak onbedoeld en zien we dus ook weinig terugkomen in de rapportages. In de community sessies bleek echter dat er wel degelijk systeemimpact gemaakt wordt, maar dit vaak onbedoelde impact was.

Initiatieven brengen individuen samen, zorgen dat communities beter met elkaar verbonden zijn en wanneer zij succes hebben, komen ze op verschillende manieren in contact met systeem actoren. Ze worden bijvoorbeeld door de gemeente aangedragen als “voorbeeld” voor andere initiatieven of formeel aan tafel uitgenodigd. De relatie tussen de initiatieven en het systeem is echter complex. Aan de ene kant is serieus genomen worden door systeempartners handig voor praktische zaken (regels, geld en aanvragen) aan de andere kant is volledige opname in het systeem niet geheel wenselijk en lijken initiatieven er meer voor te voelen om een alternatief systeem op te bouwen.

Initiatieven geven aan dat Stichting DOEN “mag stoppen met haar bescheidenheid als fonds” en een meer uitgesproken rol mag gaan spelen gericht op het maken van systeemimpact. Zij vragen om een duidelijkere positionering en het gezamenlijk innemen van een standpunt, omdat dit ook een “steuntje in de rug” zou zijn voor individuele initiatieven om systeemimpact te maken. Om dit te realiseren is het belangrijk dat Stichting DOEN duidelijk definieert wat precies de impact is die ze met het programma Vernieuwende Bewonersinitiatieven wil maken. Om meer focus te leggen op systeemimpact, lijkt het niet nuttig om initiatieven vooraf veel meer te selecteren op beoogde systeemdoelen: systeemimpact blijkt immers meestal onbedoeld. Een idee dat in onze gesprekken meerdere keren naar voren kwam, is het met elkaar verbinden van initiatieven die een voorlopersrol spelen in het maken van systeemimpact en hen hier extra in ondersteunen.

Al met al blijkt dat de initiatieven die door het programma ondersteund worden impact maken op individueel,- community- en systeemniveau. De dagelijkse realiteit van de initiatieven en hun werkwijze vormen een enorme bron van kennis over wat er wel en niet goed werkt in de samenleving op lokaal niveau. Daarbij zijn initiatieven zelf een model van en daarmee uitnodigend voor een soort burgerzin die op zichzelf goed is voor de samenleving: initiatiefrijk, niet opgeven, nieuwsgierig, verbindend en kwetsbaar. De impact van het programma is divers en rijk. Een volgende stap zou zijn deze impact nadrukkelijker uit te dragen en de beweging die de initiatieven vormen gericht te ondersteunen.